

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2010
VI. volební období

116

Vládní návrh

na vydání

zákona,

kterým se mění zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2010,

kterým se mění zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření

Čl. I

Zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb., ve znění zákona č. 83/1995 Sb., zákona č. 423/2003 Sb., zákona č. 292/2005 Sb., zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., zákona č. 227/2009 Sb. a zákona č. 281/2009 Sb., se mění takto:

1. V § 9 odst. 3 se na konci textu věty první doplňují slova „, v letech 2011 a 2012 nejvýše 25 %“.
2. V § 9 odst. 3 se na konci textu věty druhé doplňují slova „, v letech 2011 a 2012 30 % tohoto součtu“.
3. V § 10 odst. 2 se číslo „15“ nahrazuje číslem „10“.

Čl. II

Přechodné ustanovení

Ustanovení § 10 zákona č. 96/1993 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije na smlouvu o stavebním spoření bez ohledu na datum, kdy byla smlouva uzavřena. Tím nejsou dotčeny nároky na státní podporu vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o daních z příjmů

Čl. III

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 35/1993 Sb., zákona č. 96/1993 Sb., zákona č. 157/1993 Sb., zákona č. 196/1993 Sb., zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 85/1994 Sb., zákona č. 114/1994 Sb., zákona č. 259/1994 Sb., zákona č. 32/1995 Sb., zákona č. 87/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 248/1995 Sb., zákona č. 316/1996 Sb., zákona č. 18/1997 Sb., zákona č. 151/1997 Sb., zákona č. 209/1997 Sb., zákona č. 210/1997 Sb., zákona č. 227/1997 Sb., zákona č. 111/1998 Sb., zákona č. 149/1998 Sb., zákona č. 168/1998 Sb., zákona č. 333/1998 Sb., zákona č. 63/1999 Sb., zákona č. 129/1999 Sb., zákona č. 144/1999 Sb., zákona č. 170/1999 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 3/2000 Sb., zákona č. 17/2000 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 72/2000 Sb., zákona č. 100/2000 Sb., zákona č. 103/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 241/2000 Sb., zákona č. 340/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 117/2001 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 239/2001 Sb., zákona č. 453/2001 Sb., zákona č. 483/2001 Sb., zákona č. 50/2002 Sb., zákona č. 128/2002 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 210/2002 Sb., zákona č. 260/2002 Sb., zákona č. 308/2002 Sb., zákona č. 575/2002 Sb., zákona č. 162/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 19/2004 Sb., zákona č. 47/2004 Sb., zákona č. 49/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 280/2004 Sb., zákona č. 359/2004, zákona č. 360/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 628/2004 Sb., zákona č. 669/2004 Sb., zákona č. 676/2004 Sb., zákona č. 179/2005 Sb., zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 342/2005 Sb., zákona č. 357/2005 Sb., zákona č. 441/2005 Sb., zákona č. 530/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 552/2005 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 179/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 203/2006 Sb., zákona č. 223/2006 Sb., zákona č. 245/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 29/2007 Sb., zákona č. 67/2007 Sb., zákona č. 159/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 362/2007 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 482/2008 Sb., zákona č. 2/2009 Sb., zákona č. 87/2009 Sb., zákona č. 216/2009 Sb., zákona č. 221/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 289/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 304/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb. a zákona č. 199/2010 Sb., se mění takto:

1. V § 4 odst. 1 písmeno s) zní:

„s) příspěvek fyzickým osobám poskytovaný podle zákona upravujícího stavební spoření a státní podporu stavebního spoření^{4a)}, s výjimkou příspěvku, na který vznikl nárok v roce 2010 a který byl poukázán stavební spořitelně po 31. prosinci 2010,“.

2. V § 8 se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno c), které zní:

„c) příspěvek fyzickým osobám podle zákona upravujícího stavební spoření a státní podporu stavebního spoření^{4a)}, na který vznikl nárok v roce 2010 a který byl poukázán stavební spořitelně po 31. prosinci 2010.“.

3. V § 8 odst. 3 a 4 se za slova „odstavci 2 písm. a)“ vkládají slova „a c)“.

4. V § 36 se doplňuje odstavec 8, který zní:

„(8) Příspěvek fyzickým osobám podle zákona upravujícího stavební spoření a státní podporu stavebního spoření^{4a)}, na který vznikl nárok v roce 2010 a který byl poukázán stavební spořitelně po 31. prosinci 2010, podléhá dani vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně ve výši 50 %.“.

ČÁST TŘETÍ

ÚČINNOST

Čl. IV

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2011.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

A. Obecná část

I. Důvod předložení zákona

1. Důvod a cíle předložení návrhu zákona

Předkládá se návrh zákona, kterým se mění zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o stavebním spoření“), a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daních z příjmů“). Gestorem návrhu zákona a obou dotčených zákonů je Ministerstvo financí.

Důvod předložení návrhu zákona je dán potřebou reagovat na situaci, kdy systém stavebního spoření v současné době nevede plně k podpoře financování bytových potřeb, což bylo hlavním účelem pro jeho zavedení v roce 1993, a současně zatěžuje výdajovou stránku státního rozpočtu, čímž se podílí na negativním vývoji státního dluhu. Pro většinu účastníků je stavební spoření spíše výhodným, státem podporovaným spořicíím produktem, kdy po splnění minimální doby spoření (5 či 6 let) je možné využít úspory k jakémukoli účelu, tedy nikoli pouze na financování bytových potřeb. Výplatou státního příspěvku fyzickým osobám podle zákona o stavebním spoření (dále jen „státní podpora“) tento systém čerpá prostředky všech daňových poplatníků ve prospěch pouze části obyvatel – účastníků stavebního spoření. Veřejný zájem na zmírnění této disproporce, které povede ke snížení výdajů státního rozpočtu a umožní tak jejich alokaci ve prospěch všech obyvatel, je tedy zcela zřejmý. Dalším, nikoli nepodstatným důvodem předložení návrhu je potřeba narovnat také odlišnosti právních vztahů plynoucích ze stavebního spoření, konkrétně v oblasti zdanění příjmů oproti jiným bankovním vkladovým produktům.

Cílem navrhované právní úpravy je

- snížit zatížení státního rozpočtu v souvislosti s výplatou státní podpory, která plně nevede k podpoře financování bytových potřeb a čerpá prostředky všech daňových poplatníků ve prospěch pouze části obyvatel, a to cestou snížení výdajů státního rozpočtu na straně jedné, a zvýšením příjmů na straně druhé;
- narovnat podmínky pro zdanění úrokových příjmů z vkladů ve stavebním spoření s podmínkami pro zdanění obdobného typu příjmů z jiných bankovních vkladových produktů.

2. Stávající právní úprava a její změny

a) ve vztahu k zákonu o stavebním spoření

Návrh zákona v části novelizující zákon o stavebním spoření přináší klíčovou změnu spočívající ve snížení výše státní podpory stavebního spoření ze současných 15 % na 10 % při zachování maximálního limitu základu ve výši 20 000 Kč. Dále je doplněna technická

změna, která se týká nastavení limitů pro další činnosti stavebních spořitelů, kdy dochází k úpravě konstrukce těchto limitů.

b) ve vztahu k zákonu o daních z příjmů

Novela zákona v části novelizující zákon o daních z příjmů přináší dvě změny týkající se výhradně příjmů účastníků stavebního spoření. První změnou se zrušuje osvobození příjmů z úroků z vkladů ze stavebního spoření, a to včetně úroků ze státní podpory. Druhá změna spočívá v zavedení zdanění poskytnuté státní podpory, a to zvláštní sazbou daně z příjmů vybírané srážkou.

II. Zhodnocení souladu návrhu zákona s ústavním pořádkem České republiky

Návrh zákona obsahuje ustanovení měnící podmínky stavebního spoření i pro účastníky, kteří uzavřeli smlouvu před nabytím účinnosti zákona. Nové podmínky však budou účinné až po nabytí účinnosti zákona. Jedná se zde o tzv. nepravou retroaktivitu, která je v demokratickém státě přípustným řešením. Návrhem zákona je však dotčena ústavní zásada ochrany oprávněného očekávání v rámci již existujících právních vztahů, která vyplývá z ústavního deklarování České republiky jako demokratického právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Uvedené opatření však na druhé straně sleduje oprávněný zájem státu na ozdravení veřejných financí ve prospěch celé společnosti, tj. je navrženo ve veřejném zájmu. Skutečnost, zda navržené opatření je při kolizi uvedených ústavních principů v souladu s ústavním pořádkem, je třeba poměřovat z hlediska proporcionality ve vztahu k oběma ústavním zásadám. V tomto ohledu jsou dotčena ustanovení směřující k dosažení deklarovaného účelu ústavně konformní.

Návrh zákona jako celek je v souladu s Ústavou založeným ústavním pořádkem České republiky.

III. Zhodnocení souladu návrhu zákona s mezinárodními smlouvami a slučitelnost s právními akty Evropských společenství

Z hlediska hodnocení souladu návrhu zákona s mezinárodními smlouvami je třeba upozornit na obecné riziko, že zahraniční investoři (mateřské společnosti stavebních spořitelů) mohou zvažovat zahájení arbitrážních sporů proti České republice podle dohod o podpoře a ochraně investic, a to z důvodu porušení závazků převzatých Českou republikou v těchto dohodách, konkrétně ustanovení o řádném a spravedlivém zacházení, jehož prvkem je ochrana tzv. legitimního očekávání. Z hlediska posuzování intenzity tohoto rizika je nutné konstatovat, že existuje řada argumentů, které takový postup zpochybňují. Například se jedná o skutečnost, že navrhovaná opatření ke snížení fiskálních výdajů a na podporu fiskálních příjmů se budou přímo vztahovat na samotné účastníky stavebního spoření, na subjekty stavebních spořitelů dopadnou pouze nepřímo. Rozhodnutí státu o trvání a formě podpory bydlení je zde projevem jeho suverenity a musí být činěno v kontextu hlavního veřejného zájmu nutnosti snížení deficitu státního rozpočtu, který je v současné době považován za prioritní úkol s celospolečenským dopadem. Nutnost přijetí takových opatření je ze strany státu avizována již několik let. Dále je potřeba zdůraznit, že tato opatření budou účinná jednotně na všechny tyto účastníky a nelze je proto považovat ani za selektivní či diskriminační. Pro úplnost je nutné uvést, že v současné době jsou navíc přímo subjektům poskytujícím finanční služby

ve členských státech Evropské unie ukládány dodatečné daňové povinnosti za účelem zvýšení fiskálních příjmů (např. Velká Británie, Švédsko) a ani tato praxe není obecně považována za rizikovou z hlediska případných arbitrážních sporů.

Návrh zákona je rovněž v souladu s principy upravenými v Dodatkovém protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, zejména s principy ochrany majetku z této mezinárodní smlouvy vyplývajícími.

Z právních předpisů Evropské unie ani judikatury Evropského soudního dvora nevyplývají žádné specifické požadavky vztahující se k oblastem upraveným návrhem zákona.

Návrh zákona je v souladu s obecnými právními zásadami práva Evropské unie a odpovídá principům, z nichž vychází Smlouva mezi Belgickým královstvím, Dánským královstvím, Spolkovou republikou Německo, Řeckou republikou, Španělským královstvím, Francouzskou republikou, Irskem, Italskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím, Nizozemským královstvím, Rakouskou republikou, Portugalskou republikou, Finskou republikou, Švédským královstvím, Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska (členskými státy Evropské unie) a Českou republikou, Estonskou republikou, Kyperskou republikou, Lotyšskou republikou, Litevskou republikou, Maďarskou republikou, Republikou Malta, Polskou republikou, Republikou Slovinsko, Slovenskou republikou o přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky k Evropské unii, jak je publikováno sdělením Ministerstva zahraničních věcí ve Sbírce mezinárodních smluv pod č. 44/2004 Sb.m.s.

IV. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet:

Viz příloha – Závěrečná zpráva z RIA

V. Odůvodnění návrhu, aby Poslanecká sněmovna vyslovila s návrhem zákona souhlas v prvním čtení

S ohledem na velmi krátkou dobu pro projednání návrhu zákona a nutnost jeho přijetí tak, aby nabyl účinnosti nejdříve a zároveň nejpozději dnem 1. 1. 2011, je nezbytné, aby navrhovaná právní úprava nabyla platnosti co nejdříve.

Z těchto důvodů se navrhuje, aby Poslanecká sněmovna vyslovila s návrhem zákona souhlas již v prvním čtení v souladu s ustanovením § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů.

B. Zvláštní část

K části první – Změna zákona o stavebním spoření

K čl. I

K bodům 1 a 2

V důsledku negativní reakce účastníků stavebního spoření na nové podmínky pro poskytování státní podpory by mohlo dojít k ukončování stávajících smluv při současném nízkém počtu nově přichozích účastníků, celkově by tedy mohlo dojít k poklesu objemu cílových částek. Stavební spořitelny by tak mohly limity stanovené v ustanovení § 9 odst. 3 překročit, aniž by takovou situaci samy způsobily (odliv klientů by byl vyvolán předkládanou novelou) či jí mohly samy aktivně zabránit.

Zachování limitů jako takových je potřeba, neboť tyto limity slouží k regulaci rozsahu činností stavebních spořitelen ve vztahu ke kapacitě pro poskytování řádných úvěrů ze stavebního spoření. Mělo by se však zabránit nezaviněnému překročení limitů ze strany stavebních spořitelen a současně by měl být zachován prostor pro uzavírání nových smluv s právníckými osobami a poskytování nových komerčních a zejména překlenovacích úvěrů.

Úprava limitů je tedy vyvolána náhlou změnou podmínek a potřebou reagovat na jednorázový výkyv. Proto se navrhuje opatření, které pro období 24 měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona (tedy pro kalendářní roky 2011 a 2012) upravuje ustanovení § 9 odst. 3 tak, že jsou oba limity zvýšeny o 10 procentních bodů, tedy limit pro uzavírání smluv s právníckými osobami je navýšen z 15 na 25 % a limit pro poskytování komerčních a překlenovacích úvěrů z 20 na 30 %. Důvody k navrženému navýšení limitů jsou blíže popsány v Závěrečné zprávě z RIA.

Současně je vedle změn prováděných tímto návrhem zákona záměrem regulátora provést v nejbližším období analýzu efektivnosti současné konstrukce limitu a případně přistoupit ke koncepční změně limitu jako takového.

K bodu 3

Ustanovení snižuje výši státní podpory stavebního spoření na 10% základu. Zároveň zůstává zachován maximální limit základu ve výši 20 000 Kč. Pro tzv. nové smlouvy (uzavřené po 31. 12. 2003) se tedy limit 20 000 Kč nemění, pro tzv. staré smlouvy (uzavřené do 31. 12. 2003) dochází ke zvýšení limitu z 18 000 Kč na 20 000 Kč a pro smlouvy uzavírané po účinnosti nové právní úpravy je tento limit ve výši 20 000 Kč nastaven nově.

System stavebního spoření je založen na koexistenci „úvěr nečerpajících“ a „úvěr čerpajících“ účastníků stavebního spoření. Pro stabilitu systému je nepříznivým podíl tzv. přespořujících klientů. Po vázací lhůtě je ve stavebních spořitelnách cca 314 miliard Kč vkladů, což tvoří 75,7 % veškerých finančních prostředků. Jedná se o účastníky, kteří nečerpají úvěr, ale pouze spoří s tím, že své úspory pak mohou využít na jakýkoli účel. System v tomto rozsahu neslouží tedy primárně k zajištění bytových potřeb, ale především jako produkt střednědobého či dlouhodobého spoření, jež v současné době přináší nadstandardní zhodnocení.

System stavebního spoření s ohledem na výše uvedené klade vysoké nároky na mandatorní výdaje státního rozpočtu a je do budoucna v současném rozsahu neudržitelný. Navrhované změny snižují nároky na výdajovou stránku státního rozpočtu od roku 2012 a výrazně tento systém zefektivňují. Pro státní rozpočet roku 2012 se očekává snížení výdajů z plánovaných

cca 11,4 mld. Kč na cca 6,5 mld. Kč. Na této úrovni by se výdaje v souvislosti s poskytováním státní podpory měly stabilizovat i pro další roky.

Snížením státní podpory dochází ke zrovnoprávnění stavebního spoření s dalšími produkty na trhu (např. termínovanými vklady či spořicími účty). Stavební spoření je v současnosti na úkor těchto produktů zvýhodněno, čímž dochází k narušení konkurenčního prostředí. Průměrná úroková míra u spořicích a termínovaných účtů činí 2 až 3 % ročně, přičemž účastník stavebního spoření v současné době dosahuje efektivního zhodnocení prostředků dosahujícího téměř 6 % ročně (za předpokladu trvání spoření po vázací dobu, tedy 6 let, a ukládání optimální částky, tedy zhruba 20 000 Kč ročně). Navrhovaná výše státní podpory byla zvolena tak, aby nebyla narušena rovnováha systému a aby produkt stavebního spoření činila výhodnější, a tím kompenzovala omezení účastníka stavebního spoření nakládat po dobu vázací lhůty s uspořenou částkou na rozdíl od spořicích účtů, kde klient může se svými peněžními prostředky disponovat s výrazně menšími omezeními.

K čl. II – Přejídné ustanovení

Přejídné ustanovení k § 10 zákona o stavebním spoření - Výše státní podpory - řeší vztah stávající a nové právní úpravy při určení výše státní podpory. Od okamžiku nabytí účinnosti zákona se bude u všech smluv (tj. smluv uzavřených před datem účinnosti novely zákona i smluv uzavřených po nabytí účinnosti novely zákona) podle nové úpravy posuzovat procentuální sazba státní podpory, základ (uspořená částka), z něhož se státní podpora vypočítává, maximální výše státní podpory pro jednoho účastníka (§ 10 odst. 2), pravidla pro poskytování státní podpory na více smluv téhož účastníka (§ 10 odst. 3) a rovněž pravidla pro rozložení vkladů do více kalendářních let (§ 10 odst. 4).

Důvodem této konstrukce je zejména rovný přístup ke všem účastníkům stavebního spoření a snaha o to, aby zamýšlené účinky nové právní úpravy nastaly co nejdříve i u stávajících smluv. Zároveň se tím eliminuje situace, k níž došlo při poslední velké novele zákona o stavebním spoření v roce 2003. Tím, že uvedená novela zachovala u existujících smluv dosavadní (výhodnější) režim pro výpočet státní podpory, motivovala účastníky ke zvýšenému uzavírání smluv v době krátce před účinností novely, čímž došlo k výraznému narušení rovnováhy celého systému stavebního spoření, jehož důsledky jsou patrné dodnes.

Z hlediska konstrukce přejídného ustanovení se jedná o řešení, kdy se vznik právních vztahů posuzuje podle právní úpravy účinné v okamžiku tohoto vzniku, zatímco jejich obsah se od nabytí účinnosti nové právní úpravy řídí touto novou právní úpravou (tzv. okamžitý účinek zákona na stávající právní vztahy, někdy označovaný též jako tzv. nepravá zpětná účinnost nebo nepravá retroaktivita). Jedná se o standardní a v oblasti smluvního práva zcela převažující způsob řešení konfliktu časové působnosti právních norem.

Z hlediska ochrany oprávněných očekávání stávajících účastníků stavebního spoření lze poznamenat, že každá změna právní úpravy z povahy věci představuje určitý zásah do očekávání jejich adresátů. K tomu se v jednom ze svých nálezu¹ vyslovil i Ústavní soud, který konstatoval, že v demokratickém právním státě je přípustné, jestliže je nová právní úprava od nabytí své účinnosti aplikována i na právní vztahy vzniklé před její účinností. Pouze v případě, kdy by oprávněná očekávání adresátů právní úpravy výrazně převýšila potřebu přijetí legislativní změny, mohlo by toto řešení výjimečně představovat rozpor se zásadami demokratického právního státu.

¹ Nález Ústavního soudu vyhlášený pod č. 107/1996 Sb.

V případě změny výše státní podpory stavebního spoření je naléhavost změny právní úpravy dána především potřebou celkového ozdravení veřejných rozpočtů. To je natolik zásadní argument, že tato potřeba musí v konfliktu zájmů převážet i nad případným odlišným očekáváním stávajících účastníků stavebního spoření. Účastník stavebního spoření nemůže legitimně očekávat, že státem poskytovaná státní podpora ve stávající výši bude trvat neomezeně dlouho, tedy i přes negativní vývoj veřejných rozpočtů. Ostatně podobně lze argumentovat i v oblasti daní – nikdy nelze očekávat, že konkrétní daňová sazba bude navždy platná, naopak, ke změnám dochází velmi často, a přitom daně jsou velmi často používány jako pobídka určitého produktu nebo služby, stejně jako je tomu u státní podpory.

Je třeba zdůraznit, že navrhovanou změnou právní úpravy nedochází k zásahu do soukromoprávního smluvního vztahu mezi stavební spořitelnou a účastníkem stavebního spoření. Právo na státní podporu není právem vyplývajícím ze smlouvy o stavebním spoření; toto právo při splnění stanovených podmínek vzniká přímo ze zákona.

K části druhé – Změna zákona o daních z příjmů

K čl. III

K bodu 1

Navrhovaným ustanovením se zrušuje osvobození příjmů z úroků z vkladů ze stavebního spoření, a to včetně úroků ze státní podpory. Za úrokový příjem je považováno také připsání tzv. úrokového bonusu na účet účastníka stavebního spoření. Osvobození příjmů z těchto úroků je ojedinělou výjimkou, která byla původně motivována snahou zatraktivnit produkt stavebního spoření a tím podpořit bytovou výstavbu. Smyslem navrhované úpravy je kromě dodatečného příjmu do státního rozpočtu i odstranění z dnešního pohledu neodůvodněné konkurenční výhody stavebního spoření ve vztahu k dalším bankovním produktům.

Navržené opatření je rovněž v souladu s dlouhodobou snahou o redukci stávajících četných výjimek v daňovém zákonodárství.

V roce 2009 činily úroky z vkladů na účtech stavebního spoření cca 10 mld. Kč. Při 15 % dani by dodatečný příjem státního rozpočtu činil cca 1,5 mld. Kč. Jeho skutečná výše v dalších letech bude záviset na celkovém objemu prostředků ve stavebním spoření.

Vzhledem k navrhované účinnosti zákona od 1. 1. 2011 a připsování úroků na účty účastníků stavebního spoření k 31. 12. daného roku se navržené opatření projeví v příjmech státního rozpočtu až v r. 2012.

Zrušené ustanovení písmena s) se nahrazuje novým ustanovením, které výslovně osvobozuje příspěvek fyzickým osobám poskytovaný podle zákona upravujícího stavební spoření a státní podporu stavebního spoření. Tento příspěvek byl osvobozen i podle stávající právní úpravy, nyní však dochází ke zpřesnění úpravy § 4 zákona. Navržené ustanovení dále z tohoto osvobození vyjímá příspěvek, na který vznikl nárok v roce 2010 a který bude poukázán stavební spořitelně po 31. prosinci 2010. Na tuto výjimku je pak navázán návrh ustanovení § 36 odst. 8 (viz bod 4).

K bodu 2:

Navrhovaným ustanovením se příspěvek, na který vznikl nárok v roce 2010 a který bude poukázán stavební spořitelně po 31. prosinci 2010, považuje za příjem z kapitálového majetku. Tato úprava souvisí s návrhem zavedení zvláštní sazby daně z příjmů ve výši 50 % právě na tento příjem (viz. bod 4).

K bodu 3:

Navrhovaným ustanovením se stanovuje, že příjem podle navrhovaného znění § 8 odst. 2 písm. c) podléhá zvláštní sazbě daně z příjmů podle § 36 zákona (viz. bod 4).

K bodu 4:

Použitá legislativní technika respektuje použití pojmu „příspěvek fyzickým osobám podle zákona o stavebním spoření a o státní podpoře stavebního spoření“ v ustanovení § 1 písm. c) zákona o stavebním spoření, v němž je vymezen pojem stavební spoření jako poskytování příspěvku fyzickým osobám a až poté je zavedena legislativní zkratka „státní podpora“.

Uvedené ustanovení zavádí při současném zrušení dosud platného osvobození úroků z vkladů ze stavebního spoření, včetně úroků ze státní podpory poskytované podle zákona o stavebním spoření, zdanění poukázané státní podpory, a to zvláštní sazbou daně vybírané srážkou, přičemž sazba daně je navrhována ve výši 50 %. Důvodem je dosažení požadovaného výnosu daně.

Vzhledem k tomu, že se od roku 2011 navrhuje snížit státní podpora poskytovaná podle zákona o stavebním spoření, je platnost navrhovaného opatření omezena pouze na státní podporu, na kterou vznikne nárok v roce 2010 a bude poukázána v roce 2011. Státní podpora, na kterou vznikne nárok v roce 2011 nebo později a bude poukázána v roce 2011 nebo později, bude od daně z příjmů fyzických osob osvobozena, a to na základě novelizovaného § 4 odst. 1 písm. s) zákona (viz. bod 1).

Státní podpora se poskytuje formou ročních záloh. Daň ze státní podpory bude vybírána srážkou daně u zdroje, tedy stavební spořitelně bude poukázána státní podpora již po zdanění. Vracení státní podpory Ministerstvu financí v případě nesplnění podmínek pro výplatu státní podpory účastníkovi bude stavební spořitelna vracet státní podporu v té výši, v jaké jí byla poukázána.

K části třetí - Účinnost

K čl. IV

Účinnost nové právní úpravy je nutné stanovit k 1. 1. 2011, kdy začíná nové zdaňovací období a současně také období, za které jsou posuzovány nároky účastníků stavebního spoření na státní podporu za rok 2011.

V Praze dne 22. září 2010

předseda vlády

ministr financí